

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Ετήσια Έκθεση 2017

Δελτία Τύπου

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΚΕΘΕΑ (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων)

Το ΚΕΘΕΑ είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπηρεσιών απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης στη χώρα μας, ένας από τους βασικούς φορείς του εθνικού σχεδιασμού εναντίον των εξαρτήσεων και σύμβουλος οργανισμός του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (ECOSOC) του ΟΗΕ σε θέματα ναρκωτικών. Εδώ και 3 δεκαετίες αναπτύσσει προγράμματα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για διαφορετικές ομάδες-στόχους τα οποία αντιμετωπίζουν ολοκληρωμένα το πρόβλημα της χρήσης και της εξάρτησης, με τη συμμετοχή της οικογένειας και της κοινωνίας. Σήμερα διαθέτει περισσότερες από 100 μονάδες πανελλαδικά, σε 26 πόλεις και 18 σωφρονιστικά καταστήματα, οι οποίες σε ετήσια βάση προσφέρουν υπηρεσίες σε 15.000 άτομα, χρήστες ουσιών και οικογένειες. Έρευνες τεκμηριώνουν τόσο την αποτελεσματικότητα όσο και την οικονομική ανταποδοτικότητα των υπηρεσιών του ΚΕΘΕΑ. Το ΚΕΘΕΑ είναι επίσης ένας από τους κύριους ελληνικούς φορείς πρόληψης, εκπαίδευσης επαγγελματιών και έρευνας στον τομέα των εξαρτήσεων.

Από το 1993 το ΚΕΘΕΑ ανακοινώνει στην Ελλάδα την ετήσια έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών (INCB). Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει τα δελτία Τύπου της έκθεσης του 2017, η οποία ανακοινώνεται σε όλο τον κόσμο την 1η Μαρτίου 2018. Η απόδοση στα ελληνικά έγινε από το Τμήμα Ενημέρωσης του ΚΕΘΕΑ και η παραγωγή του εντύπου σε 800 αντίτυπα από την παραγωγική μονάδα γραφικών τεχνών ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ (τ. 2310 797476). Το πλήρες κείμενο της Ετήσιας Έκθεσης για το 2017 είναι αναρτημένο, σε όλες τις επίσημες γλώσσες του ΟΗΕ, στον ιστότοπο της Επιτροπής www.incb.org

INCB
Vienna International Centre
P.O. Box 500,
1400 Vienna, Austria
tel.: (43-1) 26060 4163
Web address: www.incb.org

**ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ**
Σορβόλου 24, 116 36 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 9241993-6, Φαξ: 210 9241986
E-mail: admin@kethea.gr
Web address: www.kethea.gr

ΚΕΘΕΑ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Η ετήσια Έκθεση για το 2017 της Διεθνούς Επιτροπής του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών (INCB) εξετάζει την παγκόσμια κατάσταση σε σχέση με τον έλεγχο των ναρκωτικών, με έμφαση στη θεραπεία και την απεξάρτηση, και διατυπώνει συστάσεις προς τα κράτη, προκειμένου να αναλάβουν αποτελεσματικά μέτρα για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά σε πλήρη συμμόρφωση με τους διεθνείς κανόνες και τα πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Επί τη ευκαιρία της 70ης επετείου της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Ηνωμένων Εθνών, η Επιτροπή σε αυτή την Έκθεση εξετάζει πιο στενά τη σχέση μεταξύ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της πολιτικής για τα ναρκωτικά και πραγματεύεται το πώς η σχέση αυτή επηρεάζει τη στάση των κρατών απέναντι στον έλεγχο των ναρκωτικών.

Το φετινό θεματικό κεφάλαιο της Έκθεσης αντιμετωπίζει τη θεραπεία, την απεξάρτηση και την κοινωνική ένταξη των ανθρώπων με διαταραχές χρήσης ουσιών ως σημαντικά συστατικά για τη μείωση της ζήτησης. Οι διαταραχές χρήσης ουσιών είναι από τις πιο στιγματιστικές καταστάσεις που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας άνθρωπος. Το στίγμα που σχετίζεται με τις διαταραχές χρήσης ουσιών παραμένει ένα από τα πιο σημαντικά προσκόμματα στη θεραπεία της εξάρτησης και μεγάλο εμπόδιο για την κοινωνική επανένταξη.

Η θεραπεία των διαταραχών χρήσης ουσιών, η απεξάρτηση και η κοινωνική επανένταξη περιλαμβάνονται στις κυριότερες συστάσεις της Ειδικής Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για το Παγκόσμιο Πρόβλημα των Ναρκωτικών στο κείμενο συμπερασμάτων με τίτλο: «Η κοινή μας δέσμευση να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά το παγκόσμιο πρόβλημα των ναρκωτικών¹». Η Έκθεσή μας δείχνει ότι η θεραπεία της εξάρτησης από τα ναρκωτικά είναι ιδιαίτερα αποδοτική σε σχέση με το κόστος της και, το σημαντικότερο, ότι θα πρέπει να θεωρείται συστατικό στοιχείο «του δικαιώματος όλων να απολαμβάνουν τον μέγιστο εφικτό βαθμό σωματικής και ψυχικής υγείας²», και ως τέτοιο, να νοείται ως μέρος του δικαιώματος στην υγεία.

Η αναγνώριση της θεραπείας της εξάρτησης ως συστατικού στοιχείου του δικαιώματος στην υγεία, συμβάλλει στην αντιμετώπιση του στίγματος και των διακρίσεων, τα οποία πολύ συχνά λει-

1. Απόφαση Γενικής Συνέλευσης S-30/1, παράρτημα

2. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 12 (1) του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα

τουργούν ως εμπόδια στην πρόσβαση σε θεραπεία και κοινωνική επανένταξη. Η Επιτροπή καλεί ηγέτες, διαμορφωτές της κοινής γνώμης και την κοινωνία των πολιτών να σκεφθούν τις προτεινόμενες συστάσεις και να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις θεραπευτικές ανάγκες των συχνά παραμελημένων ομάδων.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη να εφαρμόσουν ολοκληρωμένη και ολιστική προσέγγιση όταν αξιολογούν και αντιμετωπίζουν τις ανάγκες ειδικών πληθυσμών, όπως οι γυναίκες, τα παιδιά, οι κρατούμενοι, τα άτομα με διαταραχές ψυχικής υγείας, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι εθνικές μειονότητες και οι εργαζόμενοι του σεξ.

Η διεθνής κοινότητα βρίσκεται αντιμέτωπη την παρούσα στιγμή με δύο αντικρουόμενες επιδημίες που σχετίζονται με τα οπιοειδή: από τη μία την έλλειψη διαθεσιμότητας και από την άλλη την υπερσυνταγογράφηση. Αυτή τη στιγμή δισεκατομμύρια άνθρωποι στον κόσμο έχουν περιορισμένη ή καμία πρόσβαση σε φάρμακα που περιέχουν ναρκωτικές ουσίες, όπως η μορφίνη, η οποία συχνά χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση του πόνου. Άνθρωποι από χαμηλού ή μεσαίου εισοδήματος χώρες πλήττονται βαριά από αυτή την έλλειψη πρόσβασης, και η Επιτροπή παροτρύνει τα κράτη να γεφυρώσουν το παγκόσμιο χάσμα στον τρόπο αντιμετώπισης του πόνου.

Στον αντίποδα, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και ο Καναδάς βιώνουν μια επιδημία υπερδοσολογίας οπιοειδών. Καλούμε όλες τις κυβερνήσεις να κατανοήσουν και να προλάβουν τους κινδύνους που σχετίζονται με τη μακροχρόνια χρήση οπιοειδών.

Για την αντιμετώπιση της διπλής πρόκλησης, η Επιτροπή επαναλαμβάνει την επείγουσα ανάγκη για εκπαίδευση των επαγγελματιών φροντίδας της υγείας και των αρμόδιων αρχών, ώστε να διασφαλίζουν ορθολογικές πρακτικές συνταγογράφησης και την εφαρμογή των διαχειριστικών συστάσεων που υιοθετήθηκαν από την 30η Ειδική Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Η Επιτροπή δίνει έμφαση στο πόσο σημαντικό είναι, σε εθνικό επίπεδο, να ενισχυθεί η θεραπεία των διαταραχών χρήσης ουσιών και να υιοθετηθούν στρατηγικές ελέγχου και ρύθμισης για την αύξηση της πρόσβασης και διαθεσιμότητας των ελεγχόμενων ουσιών για ιατρική χρήση. Τέτοιες εθνικές προσπάθειες γίνονται πιο αποτελεσματικές όταν συνοδεύονται από διεθνή δράση προς αυτή την κατεύθυνση.

Το κεφάλαιο III αποτυπώνει τις κύριες εξελίξεις ανά τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς χρήσης ελεγχόμενων ουσιών για ιατρικούς σκοπούς σε κάποιες περιοχές, της επιδημίας υπερδοσολογίας οπιοειδών σε άλλες, τις νομικές και ρυθμιστικές αλλαγές, όπως, μεταξύ άλλων, εκείνες που σχετίζονται με τη μη ιατρική χρήση ελεγχόμενων ουσιών σε λίγες χώρες. Παρουσιάζονται επίσης συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως η παράνομη καλλιέργεια ναρκωτικών στο Αφγανιστάν και στην περιοχή των Άνδεων, οι οποίες προκαλούν μεγάλη ανησυχία στη διεθνή κοινότητα και την Επιτροπή. Έχουμε παρατηρήσει σε ορισμένες χώρες κάποια πρόοδο στη συλ-

λογή δεδομένων σχετικά με τις τάσεις γύρω από τη χρήση ναρκωτικών, ωστόσο μένουν πολλά να γίνουν σε σχέση με αυτό. Σε αυτό το κεφάλαιο της Έκθεσης περιλαμβάνονται επίσης τάσεις και εξελίξεις από όλο τον κόσμο όσον αφορά τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες.

Στο σύνολο της φετινής Ετήσιας Έκθεσης κάνουμε συστάσεις, οι οποίες η Επιτροπή θεωρεί ότι θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, και ιδιαίτερα του Στόχου 3, σχετικά με την καλή υγεία και την ευημερία. Αυτές οι συστάσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργία και επένδυση σε πολυεπίπεδες δομές για την παροχή υπηρεσιών θεραπείας καθώς και τη διασφάλιση του διατομεακού συντονισμού με στόχο τη μείωση της προσφοράς και της ζήτησης. Η Επιτροπή πιστεύει ότι, εάν οι ηγέτες, οι διαμορφωτές πολιτικής και το σύνολο της κοινωνίας ακολουθήσουν τις αρχές που ορίζονται στο κεφάλαιο I της Ετήσιας Έκθεσης και δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις θεραπευτικές ανάγκες των ανθρώπων, αυτό θα έχει σημαντικά αποτελέσματα στην υγεία των συχνά παραμελημένων ομάδων.

Στην Έκθεση για τις Πρόδρομες Ουσίες του 2017 η Επιτροπή αναφέρεται λεπτομερώς στις τελευταίες τάσεις και εξελίξεις στο νόμιμο εμπόριο και στην παράνομη διακίνηση των πρόδρομων χημικών ουσιών που υπόκεινται σε διεθνή έλεγχο καθώς και υποκαταστάτων που δεν υπόκεινται σε διεθνή έλεγχο. Η φετινή Έκθεση για τις Πρόδρομες Ουσίες αναδεικνύει την αύξηση της διακίνησης οξικού ανυδρίτη, μιας χημικής βάσης για την παράνομη παρασκευή ηρωίνης, καθώς και τα πρόσφατα μέτρα για τον έλεγχο της ροής των πρόδρομων ουσιών της φαιντανύλης, ουσίας που σχετίζεται με την επιδημία υπερδοσολογίας οπιοειδών στη Βόρεια Αμερική.

Σκοπεύουμε να συνεχίσουμε την ενεργή συνεισφορά στην υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και στην επίτευξη των στόχων που υιοθετήθηκαν από την 30η Ειδική Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Γι' αυτό θα συνεχίσουμε να βασιζόμαστε στον ενεργητικό διάλογο με την υποστήριξη όλων των κρατών.

Οι πολιτικές για τα ναρκωτικά πρέπει να ακολουθούν μια προσέγγιση που θα επιδιώκει την προαγωγή της υγείας και της ευημερίας της ανθρωπότητας. Οι τρεις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών παρέχουν ευρύ πεδίο εφαρμογής στη διεθνή κοινότητα για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Ελπίζω ότι οι Εκθέσεις μας θα ενισχύσουν την περαιτέρω συνεργασία και δράση των κρατών και της διεθνούς κοινότητας. Μαζί μπορούμε να πλησιάσουμε περισσότερο στον στόχο της βελτίωσης της ευημερίας των ατόμων σε όλο τον κόσμο και να συμβάλουμε στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης μέχρι το 2030.

Viroj Sumyai

Πρόεδρος της Διεθνούς Επιτροπής για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΝΕΙ ΕΚΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ, ΚΑΘΩΣ Η ΜΕΓΑΛΛΗ ΠΛΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΕΡΕΙΤΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Στην Έκθεσή της για το 2017 η Διεθνής Επιτροπή του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών:

- Αναδεικνύει ότι οι ανάγκες θεραπείας και επανένταξης ξεπερνούν τις διαθέσιμες υπηρεσίες.
- Παροτρύνει τις κυβερνήσεις να δώσουν μεγαλύτερο βάρος στη θεραπεία και την επανένταξη, αντί να επικεντρώνονται μόνο στην πρόληψη.
- Κάνει έκκληση στις κυβερνήσεις να επενδύσουν στις υπηρεσίες θεραπείας, με ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των ειδικών πληθυσμών.
- Υπενθυμίζει στα κράτη την υποχρέωσή τους να παρέχουν υπηρεσίες θεραπείας σε όσους έχουν διαταραχές χρήσης ουσιών.
- Κάνει έκκληση στη διεθνή κοινότητα και το Αφγανιστάν να εργαστούν από κοινού για να επαναπροσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν το ζήτημα των ναρκωτικών σε αυτή τη χώρα.
- Επαναβεβαιώνει ότι η νομιμοποίηση της κάνναβης για μη ιατρική χρήση είναι ασύμβατη με τις υποχρεώσεις των κρατών, όπως προκύπτουν από τις διεθνείς συνθήκες για τον έλεγχο των ναρκωτικών

Η Ετήσια Έκθεση της Επιτροπής που δημοσιεύτηκε σήμερα προειδοποιεί ότι σε παγκόσμιο επίπεδο μόνο ένας στους έξι ανθρώπους που χρειάζονται θεραπεία έχει πρόσβαση σε θεραπευτικό πρόγραμμα. Ακόμα και εκεί όπου η θεραπεία είναι διαθέσιμη, είναι συχνά χαμηλής ποιότητας και μπορεί να μην παρέχεται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Η εικόνα της κατάστασης ολοκληρώνεται με το στίγμα που βιώνουν τα άτομα τα οποία κάνουν χρήση ναρκωτικών ανά τον κόσμο. Αυτός ο στιγματισμός δεν αποτελεί μόνο σοβαρό εμπόδιο στις ευκαιρίες τους να έχουν πρόσβαση στη θεραπεία, αλλά επηρεάζει και τις προοπτικές τους για κοινωνική επανένταξη.

Οι υπηρεσίες θεραπείας συχνά δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες

Η Ετήσια Έκθεση καλεί τις κυβερνήσεις να κάνουν περισσότερα για τη θεραπεία, την απεξάρτηση και την επανένταξη των ανθρώπων με διαταραχές χρήσης ουσιών, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή

στους ειδικούς πληθυσμούς. Στην Έκθεση σημειώνεται ότι διάφοροι πληθυσμοί, όπως οι γυναίκες ή τα κοινωνικά περιθωριοποιημένα άτομα, όπως οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες θεραπείας που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής Dr. Viroj Sumyai αναφέρει: «Είναι σημαντικό για τις κυβερνήσεις να προστατεύσουν και να προωθήσουν τα δικαιώματα όλων των ατόμων με διαταραχές χρήσης ουσιών. Με βάση τις διεθνείς συνθήκες για τον έλεγχο των ναρκωτικών, απαιτείται από όλα τα κράτη να λάβουν εφαρμόσιμα μέτρα για την πρόληψη της χρήσης ουσιών καθώς και για την έγκαιρη διάγνωση, θεραπεία, εκπαίδευση, μεταθεραπευτική φροντίδα, απεξάρτηση και κοινωνική επανένταξη αυτών που πλήττονται».

Η θεραπεία της εξάρτησης αποτελεί συστατικό στοιχείο του δικαιώματος στην υγεία

Στη φετινή Έκθεση η Επιτροπή αναδεικνύει την πρόσβαση στη θεραπεία για την εξάρτηση ως συστατικό στοιχείο του δικαιώματος στην υγεία.

Η μείωση της ζήτησης ναρκωτικών περιλαμβάνει δύο αλληλοεπικαλυπτόμενες αλλά διακριτές προσεγγίσεις: η πρώτη αφορά την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών και η δεύτερη τη θεραπεία και την επανένταξη των ανθρώπων με διαταραχές χρήσης ουσιών. Σε αυτό το πλαίσιο η Επιτροπή καλεί τις κυβερνήσεις να λάβουν δεόντως υπόψη την υιοθέτηση στρατηγικών για την αντιμετώπιση της χρήσης ουσιών, εστιάζοντας τόσο στην πρόληψη όσο και στη θεραπεία και την κοινωνική επανένταξη.

Εβδομηκοστή επέτειος της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Το 2018 σηματοδοτεί διάφορες επετείους, μεταξύ των οποίων η εβδομηκοστή επέτειος της υιοθέτησης της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του 1948, η εικοστή πέμπτη επέτειος της Διακήρυξης και του Προγράμματος Δράσης της Βιέννης, που εγκρίθηκε από την Παγκόσμια Διάσκεψη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα το 1993, καθώς και η τριακοστή επέτειος από την υιοθέτηση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Παράνομης Διακίνησης Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών του 1988.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή καλεί μία ακόμα φορά τις χώρες να διασφαλίζουν ότι κάθε μέτρο για τον έλεγχο των ναρκωτικών είναι σε πλήρη συμφωνία με τα διεθνή πρότυπα και τους κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό σημαίνει την προστασία και διασφάλιση του δικαιώματος στην υγεία, των δικαιωμάτων των φερόμενων ως δραστών για συνδεόμενα με τα ναρκωτικά αδικήματα και των χρηστών ναρκωτικών, καθώς επίσης και τη διασφάλιση αναλογικών ποινών για

τα σχετικά αδικήματα, συμπεριλαμβανομένης της κατάργησης της θανατικής ποινής. Η Επιτροπή επίσης καταδικάζει μία ακόμα φορά τις ενέργειες ή τις διαδικασίες εκτός πλαισίου νομιμότητας που ακολουθούνται σε κάποιες χώρες για την καταπολέμηση της συνδεδεμένης με τα ναρκωτικά εγκληματικότητας.

Αντιμετωπίζοντας το «παγκόσμιο χάσμα του πόνου»

Επίσης, στο πλαίσιο της εξασφάλισης πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, η Επιτροπή τονίζει την επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης του «παγκόσμιου χάσματος του πόνου» και την άμβλυση των τεράστιων παγκόσμιων διαφορών όσον αφορά την πρόσβαση σε ελεγχόμενα ναρκωτικά φάρμακα και ψυχοτρόπους ουσίες που χρησιμοποιούνται για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς. Αυτή η ανομοιογένεια έχει δυσανάλογο αντίκτυπο σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος σε όλο τον κόσμο, όπου η πρόσβαση στα ναρκωτικά φάρμακα και τις ψυχοτρόπους ουσίες είναι ανεπαρκής.

Η Επιτροπή τονίζει ότι τα κράτη πρέπει να λάβουν επείγοντως μέτρα για την αντιμετώπιση αυτής της ανισορροπίας, αίροντας τα νομικά και πολιτικά προσκόμματα στην πρόσβαση στα φάρμακα και, πάνω από όλα, με την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων στους επαγγελματίες υγειονομικής περίθαλψης και στις αρμόδιες εθνικές αρχές. Αυτό περιλαμβάνει επίσης την εξασφάλιση πρόσβασης σε φάρμακα που απαιτούνται για τη θεραπεία της εξάρτησης από ναρκωτικά. Αδικοιολόγητοι περιορισμοί στην παροχή θεραπειών που χρησιμοποιεί ελεγχόμενα φάρμακα είναι αντίθετοι προς τις αρχές που κατοχυρώνονται μέσα από το δικαίωμα στην υγεία.

Η νομοθεσία για τη μη ιατρική χρήση της κάνναβης παραβιάζει τις διεθνείς υποχρεώσεις

Όσον αφορά τη νομιμοποίηση της κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς, η Επιτροπή τονίζει και πάλι ότι μια τέτοια χρήση της ουσίας θα ήταν αντίθετη προς τις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών. Ο περιορισμός της χρήσης των ελεγχόμενων ουσιών στους ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς είναι θεμελιώδης αρχή των διεθνών συνθηκών, οι οποίες δεν επιτρέπουν καμία εξαίρεση

Σταθερή διεθνής υποστήριξη προς το Αφγανιστάν

Η Επιτροπή καλεί επίσης τη διεθνή κοινότητα να επαναπροσδιορίσει την υποστήριξή της προς το Αφγανιστάν, δεδομένης της ανησυχητικής κατάστασης που διαμορφώνεται στη χώρα σε σχέση με τον έλεγχο των ναρκωτικών. Η προσπάθεια για σταθεροποίηση της χώρας δεν θα είναι βιώσιμη,

εάν δεν καταπολεμηθεί αποτελεσματικά η οικονομία των παράνομων ναρκωτικών. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει προς τη διεθνή κοινότητα ότι ο έλεγχος των ναρκωτικών είναι ένα διατομεακό ζήτημα. Εάν δεν ευοδωθούν οι τοπικές, εθνικές, περιφερειακές και διεθνείς προσπάθειες για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, η φτώχεια, οι εξεγέρσεις, η τρομοκρατία και τα εμπόδια στην ανάπτυξη θα συνεχίσουν να υφίστανται.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Ειδικό θέμα: Ο έλεγχος των ναρκωτικών και τα ανθρώπινα δικαιώματα

Το έτος 2018 σηματοδοτεί πολλές επετείους, όπως τη συμπλήρωση εβδομήντα χρόνων από την υιοθέτηση της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα το 1948, την εικοστή πέμπτη επέτειο της Διακήρυξης και του Προγράμματος Δράσης της Βιέννης, που εγκρίθηκε από την Παγκόσμια Διάσκεψη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα το 1993, καθώς και την τριακοστή επέτειο από την υιοθέτηση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Παράνομης Διακίνησης Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών του 1988.

Η Επιτροπή συνεχίζει να τονίζει τη σημασία του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα, όταν τα κράτη - μέλη λαμβάνουν μέτρα για τον έλεγχο των ναρκωτικών. Η Επιτροπή επισημαίνει ιδιαίτερα την ανάγκη για προστασία και εγγύηση του δικαιώματος στην υγεία, καθώς και των δικαιωμάτων των φερόμενων ως παραβατών της νομοθεσίας περί ναρκωτικών όπως και των χρηστών ναρκωτικών σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας. Επισημαίνει επίσης την ανάγκη να εφαρμόζεται από τα κράτη η αρχή της αναλογικότητας κατά την αντιμετώπιση εγκλημάτων που αφορούν τα ναρκωτικά, καθώς και για κατάργηση της θανατικής ποινής για τα συνδεδόμενα με τα ναρκωτικά εγκλήματα. Σε όλες τις περιπτώσεις και χωρίς εξαίρεση, πρακτικές αντιμετώπισης της σχετιζόμενης με τα ναρκωτικά εγκληματικότητας που δεν ακολουθούν τις προβλεπόμενες από τον νόμο διαδικασίες και εγγυήσεις, είναι απαράδεκτες με βάση το πλαίσιο του διεθνούς ελέγχου των ναρκωτικών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Υπό το πρίσμα των παραπάνω επετείων, οι χώρες θα πρέπει να εξετάσουν την εθνική τους νομοθεσία και την πρακτική που ακολουθούν για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης και της παράνομης χρήσης ναρκωτικών και να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα που λαμβάνουν είναι σε πλήρη συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα και τους κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Διαταραχές χρήσης ουσιών: Μία από τις πιο στιγματιστικές καταστάσεις υγείας παγκοσμίως

Μόνο ένα μέρος των ανθρώπων που χρησιμοποιούν ναρκωτικά θα αναπτύξει διαταραχές χρήσης ναρκωτικών. Ωστόσο, οι διαταραχές αυτές έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για τις βλάβες που προκαλούνται από τα ναρκωτικά παγκοσμίως. Αν και οι διαταραχές χρήσης ουσιών αφορούν μόνο το 10% των ανθρώπων που χρησιμοποιούν ναρκωτικά, είναι υπεύθυνες για πάνω από το ήμισυ (17 εκατομμύρια) των 28 εκατομμυρίων χρόνων υγιούς ζωής που χάνονται λόγω της χρήσης ναρκωτικών.

Η Έκθεση εντοπίζει επίσης μια σειρά στρατηγικών θεραπειών που θα βοηθήσουν τους ανθρώπους οι οποίοι επηρεάζονται από τη χρήση ναρκωτικών να την ελαττώσουν ή να τη διακόψουν και να καταφέρουν να έχουν υγιή και παραγωγική ζωή.

Θεραπεία χωρίς αποκλεισμούς και πρόσβαση στη θεραπεία για την αντιμετώπιση της εξάρτησης από τα ναρκωτικά

Η Επιτροπή εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως οι γυναίκες, τα παιδιά, οι κρατούμενοι, τα άτομα με διαταραχές ψυχικής υγείας, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι εθνικές μειονότητες και οι εργαζόμενοι του σεξ, αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα σε σχέση με τα ναρκωτικά και τις διαταραχές χρήσης ναρκωτικών, και, συνεπώς, έχουν ιδιαίτερες ανάγκες που απαιτούν ειδικές θεραπευτικές προσεγγίσεις.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η πρόσβαση σε θεραπεία για την αντιμετώπιση της εξάρτησης πρέπει να θεωρείται συστατικό του δικαιώματος στην υγεία. Κατά την παροχή θεραπειών πρέπει να πληρούνται ορισμένες αρχές: η θεραπεία πρέπει να είναι οικονομικά προσιτή, κατάλληλης ποιότητας και να ανταποκρίνεται σε ορισμένα πρότυπα. Επιπλέον, η θεραπεία πρέπει να είναι εθελούσια και να σέβεται την αυτονομία του ατόμου. Υποχρεωτική θεραπεία, δηλαδή θεραπεία χωρίς τη ρητή συγκατάθεση του ατόμου, δεν πρέπει να πραγματοποιείται, παρά μόνο κάτω από πολύ ειδικές και συγκεκριμένες συνθήκες.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη να παρέχουν πολυεπίπεδες υπηρεσίες θεραπείας

Η Επιτροπή καλεί τις κυβερνήσεις να αναπτύξουν τους ανθρώπινους πόρους (όπως ειδικούς ιατρούς, νοσηλευτές, συμβούλους, εργοθεραπευτές κ.λπ.), ώστε να υπάρχει προσωπικό με κατάλληλη εκπαίδευση και δεξιότητες για την παροχή θεραπειών βασισμένης σε ερευνητική τεκμηρίωση. Η συνεργασία του κράτους με μη κυβερνητικές οργανώσεις και την κοινωνία των πολιτών είναι σημαντική, για να βελτιωθεί η διαθεσιμότητα υπηρεσιών και η πρόσβαση σε αυτές, και για να μειωθούν το στίγμα και οι διακρίσεις.

Τα κράτη καλούνται να διασφαλίσουν ότι οι αποτελεσματικές υπηρεσίες θεραπείας θα είναι εύκολα προσβάσιμες σε όλους όσοι τις χρειάζονται. Εκτός από αυτό, απαιτείται συνεχής έρευνα γύρω από τις νέες θεραπευτικές παρεμβάσεις, ώστε να βρεθούν αποτελεσματικές μορφές θεραπείας για όλους τους τύπους διαταραχών χρήσης ουσιών.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών και την εκπαίδευση των επαγγελματιών στον τομέα της θεραπείας, και απευθύνει έκκληση στα κράτη εκείνα που είναι σε θέση να το πράξουν, να συμμετάσχουν σε δράσεις παροχής τεχνικής βοήθειας.

Εθνικοί κανονισμοί για τους ταξιδιώτες που μεταφέρουν ιατρικά σκευάσματα τα οποία περιέχουν διεθνώς ελεγχόμενες ουσίες

Οι διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών προβλέπουν ειδικά μέτρα, για να διασφαλίζουν ότι οι ταξιδιώτες με θέματα υγείας τα οποία απαιτούν θεραπεία με ελεγχόμενες ουσίες δεν

θα υποχρεούνται να διακόπτουν τη θεραπευτική τους αγωγή όταν ταξιδεύουν στο εξωτερικό, επιτρέποντάς τους να μεταφέρουν σκευάσματα που περιέχουν μικρές ποσότητες ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών για προσωπική ιατρική χρήση.

Η Επιτροπή καλεί τις κυβερνήσεις να καταστήσουν ευρέως γνωστούς τους κανονισμούς που εφαρμόζουν στις εισαγωγές ελεγχόμενων ουσιών για προσωπική ιατρική χρήση, τόσο προς τους υποψήφιους ταξιδιώτες όσο και προς τις αρμόδιες εθνικές αρχές, τις δικαστικές αρχές, τα τελωνεία, τις υπηρεσίες μετανάστευσης, τις αρχές συνοριακού ελέγχου αλλά και τα ταξιδιωτικά πρακτορεία. Επίσης, τις καλεί να κοινοποιούν τους κανονισμούς αυτούς και στην ίδια την Επιτροπή, η οποία τους αναρτά και τους επικαιροποιεί τακτικά στον ιστότοπό της.

Η Επιτροπή καλεί επίσης τις κυβερνήσεις να μην καθυστερούν ή ταλαιπωρούν αυτούς τους ταξιδιώτες κατά την επίσκεψή τους στις χώρες τους.

Η θεραπευτική χρήση των κανναβινοειδών

Όλο και περισσότερες κυβερνήσεις προχωρούν στην έγκριση της χρήσης κανναβινοειδών για ιατρικούς σκοπούς. Η χρήση αυτή επιτρέπεται βάσει της Σύμβασης του 1961, όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο του 1972, υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Ενώ υπάρχουν ενδείξεις ότι ορισμένα παράγωγα κανναβινοειδών θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη θεραπεία ορισμένων προβλημάτων υγείας, δεν έχουν αποσαφηνιστεί θέματα, όπως η σύνθεση των φαρμάκων (δραστική ουσία και δόση), η φαρμακοτεχνική μορφή δόσης, η βέλτιστη οδός χορήγησης και οι παρενέργειες.

Η Επιτροπή θα ήθελε να υπενθυμίσει στις κυβερνήσεις ότι για τη χρησιμότητα ενός φαρμάκου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ισορροπία μεταξύ κινδύνου και οφέλους. Η θεραπευτική αποτελεσματικότητα και η ασφάλεια είναι οι βασικές προϋποθέσεις που χρειάζεται να εξασφαλίζονται πριν από τη χορήγηση άδειας και την εμπορία ενός φαρμάκου.

Η Επιτροπή συστήνει στις κυβερνήσεις που εξετάζουν την ιατρική χρήση των κανναβινοειδών να μελετήσουν τα αποτελέσματα των επιστημονικών μελετών και δοκιμών και να διασφαλίσουν ότι η συνταγογράφηση για ιατρική χρήση θα γίνεται με επαρκείς ιατρικές γνώσεις και επίβλεψη.

Η νομοθεσία για τη μη ιατρική χρήση κάνναβης παραβιάζει τις διεθνείς υποχρεώσεις

Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι όλα τα μέτρα που επιτρέπουν τη χρήση κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς είναι αντίθετα με τη Σύμβαση του 1961, όπως τροποποιήθηκε (άρθρο 4, παράγραφος (γ) και άρθρο 36), καθώς και με τη Σύμβαση του 1988 (άρθρο 3, παράγραφος 1 (α)). Ο περιορι-

σμός της χρήσης ελεγχόμενων ουσιών στους ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς είναι θεμελιώδης αρχή των διεθνών συμβάσεων για τον έλεγχο των ναρκωτικών και δεν είναι δυνατή καμία εξαίρεση.

Αντιμετωπίζοντας το «παγκόσμιο χάσμα του πόνου»

Με βάση την αποστολή της, από την ίδρυσή της και την πρώτη της ειδική έκθεση για το θέμα τη δεκαετία του 1980, η Επιτροπή εφιστά την προσοχή των συμβαλλόμενων κρατών στη σημασία που έχει το να διασφαλίζεται ότι τα διεθνώς ελεγχόμενα φάρμακα διατίθενται για ιατρικούς σκοπούς. Η Επιτροπή υπογραμμίζει και πάλι τις μεγάλες διαφορές που παρατηρούνται στη διαθεσιμότητα ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών σε όλο τον κόσμο.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις χώρες να εξασφαλίσουν επαρκή πρόσβαση στα οπιοειδή αναλγητικά εκεί όπου τα επίπεδα κατανάλωσης είναι χαμηλά. Η Επιτροπή συνεχίζει να τονίζει πόσο σημαντική είναι η διασφάλιση της ορθολογικής ιατρικής χρήσης οπιοειδών αναλγητικών. Ωστόσο, παρά την έμφαση που δίνεται στην ανάγκη για επαρκή διαθεσιμότητα ελεγχόμενων φαρμάκων για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς, παραμένει επίσης σημαντικό για τα συμβαλλόμενα κράτη να εξασφαλίσουν την ορθολογική συνταγογράφηση. Ως εκ τούτου, οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλη εκπαίδευση και να έχουν στη διάθεσή τους τα μέσα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση του «παγκόσμιου χάσματος του πόνου». Χρειάζεται, επίσης, οι Αρχές να είναι απολύτως σε θέση να διαχειρίζονται τα ρυθμιστικά τους συστήματα με τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η διαθεσιμότητα οπιοειδών αναλγητικών και η πρόσβαση σε αυτά και να αποτρέπεται η εκτροπή τους και ο κίνδυνος κατάχρησης.

Ο κίνδυνος της μακροχρόνιας χρήσης οπιοειδών και της κατανάλωσης οπιοειδών αναλγητικών

Η παγκόσμια κατανάλωση οπιοειδών αναλγητικών είναι σε άνοδο τις τελευταίες δεκαετίες: Η κατανάλωση φαιντανύλης αυξήθηκε σημαντικά, ιδιαίτερα στις χώρες υψηλού εισοδήματος. Η αύξηση δεν σχετίζεται με αναλογική αύξηση του ποσοστού νοσηρότητας από καρκίνο, αλλά μάλλον με την αύξηση της συνταγογράφησης ισχυρών οπιοειδών αναλγητικών για τη θεραπεία του χρόνιου πόνου που δεν προέρχεται από τον καρκίνο. Αυτή η αύξηση οφείλεται στα πρότυπα χρήσης που αναπτύσσονται σε μικρό αριθμό χωρών και σε κακές πρακτικές συνταγογράφησης, επιθετικό μάρκετινγκ και ανεπαρκείς ελέγχους.

Η Επιτροπή συνεχίζει να τονίζει πόσο σημαντική είναι η εξασφάλιση ορθολογικής ιατρικής χρήσης των οπιοειδών αναλγητικών. Ωστόσο, εκτός από την έμφαση στην επαρκή διαθεσιμότητα ελεγχόμενων φαρμάκων και την πρόσβαση σε αυτά για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς,

είναι επίσης πολύ σημαντικό τα συμβαλλόμενα κράτη να εξασφαλίζουν την ορθολογική συνταγογράφηση και να λαμβάνουν μέτρα για την αποτροπή της εκτροπής.

Η αύξηση της κατάχρησης συνταγογραφούμενων οπιοειδών και η επακόλουθη αύξηση των θανάτων από υπερβολική δόση έχουν μέχρι στιγμής περιοριστεί σε ορισμένες χώρες. Ωστόσο, όλες οι κυβερνήσεις οφείλουν να γνωρίζουν τους κινδύνους που συνδέονται με την κατάχρηση των συνταγογραφούμενων φαρμάκων κατά την προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν επαρκή πρόσβαση σε αυτά για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις κυβερνήσεις να υιοθετήσουν τα απαραίτητα μέτρα και να συνεργαστούν με τις δημόσιες αρχές υγείας, τους φαρμακοποιούς, τους παρασκευαστές και διανομείς φαρμακευτικών προϊόντων, τους ιατρούς, τις ενώσεις προστασίας καταναλωτών και τις δικτυικές αρχές, για να προωθήσουν την ορθή συνταγογράφηση φαρμάκων που περιέχουν διεθνώς ελεγχόμενες ναρκωτικές και ψυχοτρόπους ουσίες και για να εκπαιδεύσουν το κοινό στην ορθή χρήση τους.

Η επιδημία υπερβολικής δόσης οπιοειδών

Ορισμένες χώρες, ιδίως οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο Καναδάς, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν μια θανατηφόρα επιδημία οπιοειδών που σχετίζεται με την αυξανόμενη παρουσία στην παράνομη αγορά ναρκωτικών νοθευμένων με φαιντανύλη.

Όλες οι κυβερνήσεις πρέπει να γνωρίζουν τους κινδύνους και να εργαστούν, προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι ελεγχόμενες ουσίες είναι διαθέσιμες για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς. Στο πλαίσιο αυτό, είναι επίσης σημαντικό να αποτρέπουν το ενδεχόμενο φαινομένων κακής συνταγογράφησης και τις επιθετικές πρακτικές μάρκετινγκ των φαρμακευτικών προϊόντων.

Η Επιτροπή τονίζει ότι η αντιμετώπιση της συνδεδεμένης με τα ναρκωτικά εγκληματικότητας χωρίς να ακολουθούνται οι δέουσες νομικές διαδικασίες αντιβαίνει προς τις συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών

Η Επιτροπή υπενθυμίζει στις κυβερνήσεις ότι οι εκτός νομικού πλαισίου πρακτικές για την αντιμετώπιση της συνδεδεμένης με τα ναρκωτικά εγκληματικότητας, οι οποίες πιθανόν να εφαρμόζονται με στόχο τον έλεγχο των ναρκωτικών, είναι θεμελιωδώς αντίθετες προς τις διατάξεις και τους στόχους των τριών διεθνών συμβάσεων για τον έλεγχο των ναρκωτικών, καθώς και των κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα οι οποίοι δεσμεύουν όλες τις χώρες. Όλες οι ενέργειες ελέγχου των ναρκωτικών θα πρέπει να διεξάγονται με πλήρη σεβασμό προς το κράτος δικαίου και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

Επαναπροσδιορισμός της διεθνούς υποστήριξης προς το Αφγανιστάν

Η Επιτροπή ανησυχεί ιδιαίτερα για τη γενική κατάσταση σε σχέση με τον έλεγχο των ναρκωτικών στο Αφγανιστάν. Ακόμα μία φορά η Επιτροπή εφιστά την προσοχή της διεθνούς κοινότητας στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Αφγανιστάν και τονίζει ότι οι προσπάθειες για τη σταθεροποίηση της χώρας δεν θα είναι μακροπρόθεσμα επιτυχείς, εάν δεν καταπολεμηθεί αποτελεσματικά και η παράνομη οικονομία των ναρκωτικών. Ο έλεγχος των ναρκωτικών είναι μια διατομεακή εργασία: Εάν δεν είναι αποτελεσματικές οι εθνικές, περιφερειακές και διεθνείς προσπάθειες για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, η φτώχεια, οι εξεγέρσεις, η τρομοκρατία και τα εμπόδια στην ανάπτυξη θα εξακολουθούν να υφίστανται.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΔΡΟΜΕΣ ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Υπαγωγή σε καθεστώς ελέγχου των πρόδρομων χημικών ουσιών της φαιντανύλης

Μετά από σύσταση του INCB, η Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά (CND) αποφάσισε να θέσει σε διεθνή έλεγχο, στον Πίνακα I της Σύμβασης του 1988, δύο πρόδρομες χημικές ουσίες της φαιντανύλης, την 4-ανιλίνο-N-φαιραιθυλοπιπεριδίνης (ANPP) και τη N-φαιραιθυλ-4-πιπεριδόνη (NPP), τον Μάρτιο του 2017. Αυτές οι αποφάσεις τέθηκαν σε ισχύ στα συμβαλλόμενα κράτη τον Οκτώβριο του 2017. Οι φαιντανύλες και τα ανάλογά τους βρίσκονται στην καρδιά της επιδημίας υπερβολικής δόσης οπιοειδών που μαστίζει τη Βόρεια Αμερική τα τελευταία χρόνια.

Νέες εξελίξεις στην παράνομη διακίνηση οξικού ανυδρίτη

Ο οξικός ανυδρίτης είναι βασικό χημικό προϊόν για την παραγωγή ηρωίνης. Σε παγκόσμιο επίπεδο έχει σημειωθεί αύξηση της παράνομης διακίνησης οξικού ανυδρίτη, με τον αριθμό των περιστατικών να φθάνουν στο υψηλότερο επίπεδο των δύο τελευταίων δεκαετιών και να αφορούν ποσότητες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για υπερτριπλάσια παραγωγή σε σχέση με αυτήν που χρειάζεται για να καλυφθεί η πιθανή παράνομη παγκόσμια ζήτηση ηρωίνης για ένα έτος. Η συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων, με τη μεσολάβηση της Επιτροπής, έχει συμβάλει στον συσχετισμό μεμονωμένων περιστατικών, ρίχνοντας φως στο πώς λειτουργούν οι διακινητές και έχει βοηθήσει τις τρέχουσες έρευνες. Έχει επίσης παρατηρηθεί αυξημένη ζήτηση οξικού ανυδρίτη μέσω διαδικτύου.

Κοκαΐνη: Να δοθεί περισσότερο βάρος στην εγχώρια εκτροπή

Οι περισσότερες από τις χημικές ουσίες που προορίζονταν για την παράνομη παρασκευή κοκαΐνης κατασχέθηκαν στη χώρα προέλευσής τους. Αυτό σημαίνει ότι οι παράνομες ουσίες δεν εκτρέπονται από το διεθνές εμπόριο και αποδεικνύει ότι το διεθνές σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου είναι αποτελεσματικό. Κατά συνέπεια, η Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες προτρέπει τις κυβερνήσεις να αναλάβουν περαιτέρω δράση για την ενίσχυση των ελέγχων εντός των εθνικών τους ορίων. Παρόλο που υπάρχουν ενδείξεις παράνομης παρασκευής υπερμαγγανικού καλίου, μιας πρόδρομης ουσίας της κοκαΐνης, καθώς και χρήσης χημικών υποκαταστάτων, το μέγεθος αυτών των δραστηριοτήτων είναι άγνωστο.

Παράνομη παρασκευή ουσιών τύπου αμφεταμίνης

Οι διεθνείς δραστηριότητες στο πλαίσιο του προγράμματος της Επιτροπής Project Prism κατέδειξαν για πρώτη φορά ότι η ΑΡΑΑΝ, μια ουσία που υπόκειται στον διεθνή έλεγχο κατόπιν σύστασης της Επιτροπής το 2014, χρησιμοποιείται στην παράνομη παρασκευή της αμφεταμίνης που βρίσκεται σε απομιμήσεις δισκίων «cartagon»³ στη Μέση Ανατολή.

Υπάρχουν επίσης ενδείξεις σημαντικής παράνομης παρασκευής ορισμένων χημικών πρόδρομων ουσιών που δεν υπόκεινται σε διεθνή έλεγχο, αλλά ελέγχονται σε εθνικό επίπεδο σε ορισμένες χώρες. Οι κατασχέσεις πρόδρομων χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή νέων ψυχοδραστικών ουσιών επιβεβαιώνουν την παράνομη παρασκευή των εν λόγω ουσιών και την ανάγκη να επανεξετάσουν οι κυβερνήσεις τις διαδικασίες αδειοδότησης που ακολουθούν οι σχετικοί φορείς, καθώς και να δημιουργήσουν ένα αποτελεσματικό σύστημα, ώστε να καθίσταται γνωστός ο τελικός αποδέκτης.

Διαδικτυακό εμπόριο πρόδρομων χημικών ουσιών

Η Επιτροπή καλεί τις κυβερνήσεις να συνεργαστούν με τον ιδιωτικό τομέα, για να αποτρέπεται η χρήση του διαδικτύου στην εκτροπή χημικών ουσιών, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, μέτρα για να ενθαρρύνουν την αυτορρύθμιση ή τη ρύθμιση των σχετικών με τις διαδικτυακές υπηρεσίες παρόχων, με στόχο την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης.

3. Cartagon είναι η καταχωρημένη εμπορική ονομασία ενός φαρμακευτικού σκευάσματος που περιέχει φενεθυλίνη, ένα συνθετικό διεγερτικό. Το «Cartagon», όπως βρίσκεται σήμερα σε κατασχέσεις σε όλη τη Δυτική Ασία και αναφέρεται στην Έκθεση, είναι απομίμηση σε μορφή δισκίου ή ταμπλέτας που έχουν παρόμοια εμφάνιση, αλλά διαφέρουν από το αρχικό φαρμακευτικό σκεύασμα. Το ενεργό συστατικό στις απομιμήσεις «Cartagon» είναι η αμφεταμίνη, η οποία συνήθως συνδυάζεται με άλλες ουσίες.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΑΦΡΙΚΗ

Αύξηση της χρήσης ναρκωτικών: Ενώ η Αφρική παραμένει βασική διαμετακομιστική περιοχή, αυξάνεται η χρήση διαφόρων ειδών ναρκωτικών, στα οποία συμπεριλαμβάνονται η κοκαΐνη, τα οπιοειδή, τα διεγερτικά τύπου αμφεταμίνης, το τραμαντόλ και οι νέες ψυχοδραστικές ουσίες.

Παράνομη χρήση και διακίνηση κάνναβης: Μεγάλη ανησυχία προκαλούν η παράνομη παραγωγή, διακίνηση και χρήση κάνναβης στην Αφρική. Αν και η κάνναβη καλλιεργείται παράνομα σε όλες τις υποπεριοχές της ηπείρου, η παράνομη παραγωγή ρητίνης της κάνναβης εξακολουθεί να περιορίζεται στις χώρες της Βόρειας Αφρικής.

Σημαντική διαμετακομιστική περιοχή για τους διακινητές: Αυξάνεται η σημασία της Αφρικής ως διαμετακομιστικής περιοχής για την κοκαΐνη. Ενώ τα προηγούμενα χρόνια ζωτικό ρόλο στη διακίνηση κοκαΐνης διαδραμάτιζαν χώρες της Δυτικής Αφρικής, οι χώρες της Βόρειας Αφρικής χρησιμοποιούνται σήμερα όλο και περισσότερο για τη διακίνηση κοκαΐνης από τη Νότια Αμερική με προορισμό κυρίως την Ευρώπη. Η κοκαΐνη φτάνει στην Αφρική απευθείας από τη Νότια Αμερική, μέσω Σαχέλ και Δυτικής Αφρικής ή, σε μικρότερο βαθμό, μέσω της Ευρώπης. Οπιούχα από το Αφγανιστάν μεταφέρονται μέσω Αφρικής με προορισμό την Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και άλλες περιοχές.

Βελτίωση των υπηρεσιών θεραπευτικής αντιμετώπισης της εξάρτησης: Πολλές αφρικανικές χώρες έχουν βελτιώσει τις υπηρεσίες θεραπείας για την εξάρτηση από τα ναρκωτικά. Ωστόσο, οι περισσότερες χώρες δεν διαθέτουν τους πόρους ή την τεχνογνωσία που απαιτούνται, ώστε να προσδιορίσουν την έκταση του προβλήματος και να ανιχνεύσουν τα πρότυπα χρήσης ναρκωτικών ή για να παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες πρόληψης και θεραπείας.

ΑΜΕΡΙΚΗ

Κεντρική Αμερική και Καραϊβική

Αυξάνεται η διακίνηση κοκαΐνης στην περιοχή: Το 2016 το 76% της κοκαΐνης που εισερχόταν στις Ηνωμένες Πολιτείες από τη Νότια Αμερική διακινούνταν μέσω Κεντρικής Αμερικής και Μεξικού. Το κύριο σημείο διαμετακόμισης κοκαΐνης στην Καραϊβική ήταν η Δομινικανή Δημοκρατία. Από το 2015 η κατασχεόμενη ποσότητα της ουσίας παραμένει σταθερή σε πάνω από 80 τόνους σε όλη την περιοχή.

Οι κυβερνήσεις της περιοχής ενισχύουν τη μεταξύ τους συνεργασία, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το διασυνοριακό έγκλημα, συμπεριλαμβανομένης και της διακίνησης ναρκωτικών. Το ΕΛ

Σαλβαδór, η Γουατεμάλα και η Ονδούρα έχουν δημιουργήσει την Τριεθνή Ομάδα Εργασίας με στόχο τη βελτίωση της προσπάθειας συνεργασίας σε αυτή την περιοχή.

Η μεταρρύθμιση του καθεστώτος ελέγχου της κάνναβης στην Καραϊβική: Ο Άγιος Χριστόφορος και Νέβις συγκρότησε επιτροπή η οποία θα μελετήσει τις πιθανές επιπτώσεις της αποποινικοποίησης της κάνναβης. Στην Τζαμάικα συνεχίζονται οι ρυθμιστικές αλλαγές που αφορούν την παραγωγή κάνναβης για εμπορικούς σκοπούς.

Σημαντική έλλειψη στοιχείων στην περιοχή: Εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά κενά ως προς την πληροφόρηση γύρω από την επικράτηση της χρήσης ναρκωτικών, γεγονός που δυσκολεύει τις κυβερνήσεις της περιοχής στο να προσδιορίσουν την έκταση του φαινομένου και να διαμορφώσουν κατάλληλη πολιτική. Η Επιτροπή συστήνει στις κυβερνήσεις τη διεξαγωγή και επανάληψη δημογραφικών μελετών, τα στοιχεία των οποίων θα χρησιμοποιηθούν για τη διαμόρφωση πολιτικής και προγραμμάτων μείωσης της ζήτησης.

Βόρεια Αμερική

Θανατηφόρα επιδημία χρήσης οπιοειδών: Η μεγάλη αύξηση της συνδεδεμένης με τη χρήση οπιοειδών θνησιμότητας τροφοδοτείται από την αυξανόμενη διαθεσιμότητα στις παράνομες αγορές ναρκωτικών με πρόσμειξη φαιτανύλης. Το 2016 στις Ηνωμένες Πολιτείες ο αριθμός των αναφερόμενων θανάτων λόγω υπερβολικής δόσης οπιοειδών ξεπέρασε τους 64.000.

Δυσανάλογος αριθμός περιστατικών υπερδοσολογίας μεταξύ των αυτόχθονων λαών του Καναδά: Στη Βρετανική Κολομβία του Καναδά τη διετία 2015-2016 σημειώθηκε αύξηση 194% στον αριθμό των θανάτων που οφείλονταν στην υπερβολική δόση φαιτανύλης. Οι αυτόχθονες είχαν πενταπλάσιες πιθανότητες περιστατικών υπερβολικής δόσης. Το 10% όλων των θανάτων εξαιτίας υπερβολικής δόσης στην επαρχία αυτήν ανήκαν σε πληθυσμούς αυτοχθόνων.

Νομιμοποίηση της μη ιατρικής κάνναβης: Η νομιμοποίηση της κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς, που αναμένεται να καθιερωθεί στον Καναδά εντός του 2018, μπορεί να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο η χώρα εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τις διεθνείς συμβάσεις. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει τη θέση της ότι η χρήση ελεγχόμενων ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς, αντιβαίνει σε μία από τις θεμελιώδεις αρχές της Σύμβασης του 1961, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί, η οποία δεν επιτρέπει εξαιρέσεις.

Παράνομη χρήση κάνναβης και οι συνδεδεμένες με αυτήν διαταραχές: Οι έρευνες δείχνουν ότι υπάρχει αύξηση της χρήσης κάνναβης και της εκδήλωσης διαταραχών που προέρχονται από τη χρήση της ουσίας στις περιοχές όπου λειτουργούν προγράμματα ιατρικής κάνναβης. Το Εθνικό Ινστιτούτο των ΗΠΑ για την Κατάχρηση Ναρκωτικών (NIDA) προειδοποιεί ότι η ευκολότερη

πρόσβαση στην ουσία ως απόρροια της ψήφισης νόμων για την ιατρική χρήση της σε πολιτειακό επίπεδο μπορεί να οδηγήσει στην παράνομη χρήση κάνναβης 1,1 εκατομμύρια ενήλικες επιπλέον και να προκαλέσει διαταραχές από τη χρήση της σε 500.000 επιπλέον ενήλικες.

Αύξηση της ακούσιας έκθεσης στη μαριχουάνα, ιδιαίτερα μεταξύ των παιδιών: Καταγράφεται αύξηση στον αριθμό των παιδιών που εκτίθενται στην κάνναβη κατά λάθος, από τότε που η λεγόμενη «ψυχαγωγική» χρήση της ουσίας νομιμοποιήθηκε σε κάποιες από τις πολιτείες των ΗΠΑ. Στην πολιτεία της Ουάσινγκτον, το Κέντρο Δηλητηριάσεων ανέφερε ότι το 2016 έλαβε αυξημένο αριθμό κλήσεων που αφορούσαν περιστατικά ακούσιας έκθεσης στην κάνναβη και δηλητηρίασης εξαιτίας της. Το Κέντρο έλαβε 280 κλήσεις που σχετιζόνταν με την κάνναβη, οι 49 από τις οποίες αφορούσαν παιδιά κάτω των 6 ετών.

Η απειλή που σχετίζεται με τη χρήση ηρωίνης εντείνεται: Η αυξανόμενη και ευρεία διαθεσιμότητα ηρωίνης, η νόθευσή της με φαιτανύλη και τα ανάλογά της, καθώς και η συνεχιζόμενη κατάχρηση συνταγογραφούμενων φαρμάκων, παραμένουν μείζον πρόβλημα υγείας σε ορισμένες χώρες της περιοχής. Οι κατασχέσεις φαιτανύλης, η οποία έχει συμβάλει σημαντικά στην επιδημία θανάτων λόγω υπερβολικής δόσης, από τον Οργανισμό Τελωνείων και Συνοριακής Προστασίας των ΗΠΑ (CBP) αυξήθηκαν από λιγότερο από 1 κιλό το 2013 σε περίπου 200 κιλά το 2016. Το μεγαλύτερο ποσοστό ηρωίνης στις ΗΠΑ προέρχεται από το Μεξικό και την Κολομβία, όπου η καλλιέργεια της οπιοΐδου παπαρούνας και η παραγωγή ηρωίνης συνεχίζουν να αυξάνονται. Ο Καναδάς αποτελεί συνήθως το τέρμα των οδών διακίνησης ηρωίνης από το Αφγανιστάν, το Πακιστάν και την Ινδία, ενώ οι κατασχέσεις δείχνουν ότι η αφετηρία βρίσκεται στη Νοτιοδυτική Ασία.

Νότια Αμερική

Ειρήνη στην Κολομβία: Η κυβέρνηση της Κολομβίας υπέγραψε συμφωνία ειρήνης με τις Επαναστατικές Ένοπλες Δυνάμεις της Κολομβίας (FARC-EP). Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να επηρεάσει τις παράνομες καλλιέργειες, οι οποίες αυξήθηκαν σημαντικά μεταξύ 2015 και 2016.

Αυξάνεται η παράνομη καλλιέργεια του θάμνου της κόκας: Η καλλιέργεια θάμνων κόκας στην Κολομβία υπερδιπλασιάστηκε φτάνοντας τα 146.000 εκτάρια το 2016 (από 96.000 εκτάρια το 2015). Για να παρακολουθεί την εφαρμογή και τα αποτελέσματα της εθνικής πολιτικής για τη μείωση των παράνομων καλλιεργειών, καθώς και την εθνική στρατηγική για τη χωροταξική και αγροτική ανάπτυξη, η κυβέρνηση της Κολομβίας προχώρησε σε ένα ιστορικό, πολυετές πρόγραμμα σε συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη⁴, αξίας περίπου 315 εκατ. δολαρίων. Η πρωτοβου-

4. Γραφείο του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC)

λία αποτελεί κρίσιμο κομμάτι των προσπαθειών ειρήνευσης και αναμένεται να περιορίσει δραστικά την παράνομη καλλιέργεια θάμνων κόκας.

Η Βολιβία υιοθετεί νομοθεσία που επιτρέπει αύξηση της καλλιέργειας κόκας: Η κυβέρνηση του Πολυεθνικού Κράτους της Βολιβίας υιοθέτησε το 2017 νομοθεσία η οποία επιτρέπει την καλλιέργεια έως 22.000 εκταρίων θάμνων κόκας για παραδοσιακές χρήσεις, έκταση η οποία υπερβαίνει αυτή που, σύμφωνα με μια εκτίμηση της βολιβιανής κυβέρνησης το 2013, είναι απαραίτητη για την κάλυψη των αναγκών στο πλαίσιο της παραδοσιακής κατανάλωσης της ουσίας.

Η Ουρουγουάη εγκαινίασε την πώληση κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς στα φαρμακεία τον Ιούλιο του 2017: Η πρωτοβουλία αυτή αντίκειται στις υποχρεώσεις της χώρας με βάση τη Σύμβαση του 1961, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί. Η Επιτροπή βρίσκεται σε συνεχή διάλογο με την κυβέρνηση της Ουρουγουάης για το μέτρο αυτό, το οποίο, όπως έχει επανειλημμένα τονίσει η Επιτροπή, δεν συνάδει με τις διατάξεις της Ενιαίας Σύμβασης για τα Ναρκωτικά του 1961, την οποία έχει υπογράψει η Ουρουγουάη.

Ιατρική χρήση κανναβινοειδών: Η Αργεντινή, η Κολομβία, η Παραγουάη και το Περού έχουν υιοθετήσει μέτρα που επιτρέπουν τη ρύθμιση προϊόντων τα οποία περιέχουν κανναβινοειδή για ιατρικούς σκοπούς.

Άμβλυση της αντίληψης περί επικινδυνότητας: Η διαθεσιμότητα της κάνναβης στην περιοχή συνεχίζει να αυξάνεται. Αυτό, σε συνδυασμό με τις πολιτικές και τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που ρυθμίζουν τη χρήση κάνναβης για ιατρικούς σκοπούς σε κάποιες πολιτείες και για μη ιατρικούς σε κάποιες άλλες, έχει αμβλύνει την αντίληψη του κοινού σε σχέση με την επικινδυνότητα της ουσίας. Η κάνναβη συνεχίζει να είναι η ευρύτερα διαθέσιμη και χρησιμοποιούμενη ουσία στην περιοχή.

ΑΣΙΑ

Ανατολική και Νοτιοανατολική Ασία

Η παράνομη παρασκευή, διακίνηση και χρήση μεθαμφεταμίνης αποτελεί σημαντική απειλή: Ο αυξανόμενος αριθμός των χωρών προέλευσης της ουσίας, η διαφοροποίηση των οδών διακίνησης και τα ανοδικά επίπεδα χρήσης αποτελούν σοβαρή πρόκληση για τη μείωση της προσφοράς και της ζήτησης στην περιοχή.

Η παράνομη παραγωγή και διακίνηση οπίου συνεχίζει να προκαλεί ανησυχία: Δεν υπάρχει καμία ένδειξη μείωσης της παράνομης παραγωγής οπίου στο Χρυσό Τρίγωνο.

Εμφάνιση και αυξανόμενη χρήση νέων ψυχοδραστικών ουσιών: Η αυξανόμενη ποικιλία και ευρεία χρήση νέων ψυχοδραστικών ουσιών επιτάσσουν να δοθεί από τις χώρες της περιοχής με-

γαλύτερη προσοχή στο θέμα της παρακολούθησης των τάσεων, καθώς και της ευρύτερης παροχής υπηρεσιών θεραπείας.

Νότια Ασία

Σε άνοδο οι κατασχέσεις ναρκωτικών στην περιοχή: Στην Ινδία οι ποσότητες διεγερτικών τύπου αμφεταμίνης που κατασχέθηκαν ήταν διπλάσιες σε σχέση με αυτές του προηγούμενου έτους. Τον Νοέμβριο του 2016 κατασχέθηκαν στην Ινδία 23,5 τόνοι μεθακαλόνης. Το 2016 το Μπαγκλαντές επίσης ανέφερε μία από τις μεγαλύτερες κατασχέσεις δισκίων μεθαμφεταμίνης που έχουν γίνει ποτέ στη χώρα. Επιπλέον, η περιοχή παρέμεινε ιδιαίτερα ευάλωτη στη διακίνηση οπιούχων, συμπεριλαμβανομένης της ηρωίνης. Η ποσότητα ηρωίνης που διακινήθηκε στη Σρι Λάνκα σχεδόν πενταπλασιάστηκε το 2016.

Μεγάλη ανησυχία προκαλούν η μεθαμφεταμίνη και η εμφάνιση νέων ψυχοδραστικών ουσιών: Η αύξηση παράνομης παρασκευής, διακίνησης και χρήσης μεθαμφεταμίνης, καθώς και η εμφάνιση νέων ψυχοδραστικών ουσιών θέτουν σοβαρά προβλήματα έλεγχου και χρήσης ναρκωτικών.

Παράνομη διακίνηση και χρήση κάνναβης: Η κάνναβη είναι μία από τις ουσίες που καλλιεργούνται, διακινούνται και καταναλώνονται περισσότερο στην περιοχή. Οι διωκτικές αρχές στην Ινδία ανέφεραν κατασχέσεις 100 τόνων κάνναβης κατά μέσο όρο ανά έτος ανάμεσα στο 2013 και το 2015. Η διακίνηση κάνναβης από το Νεπάλ στην Ινδία συνεχίζει να προκαλεί μεγάλη ανησυχία.

Δυτική Ασία

Στο Αφγανιστάν η παράνομη καλλιέργεια και παραγωγή οπίου σημειώνουν ιστορικό ρεκόρ: Το 2017 η παραγωγή οπίου σημείωσε ρεκόρ με 9.000 μετρικούς τόνους, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν αύξηση 87% σε σύγκριση με το 2016, σύμφωνα με την Έκθεση για το Αφγανικό Όπιο του 2017, η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα από το Γραφείο του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC) και το αφγανικό Υπουργείο Κατά των Ναρκωτικών στις 15 Νοεμβρίου 2017. Σημαντικά αυξήθηκε επίσης η έκταση στην οποία καλλιεργείται το όπιο, κατά 63% σχεδόν, φτάνοντας το ρεκόρ των 328.000 εκταρίων το 2017.

Η αστάθεια στην Εγγύς και στη Μέση Ανατολή οδηγεί σε σημαντική αύξηση της διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών: Αναφορές σχετικά με επιχειρήσεις και συλλήψεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά στο Ιράκ υποδηλώνουν ότι το πρόβλημα των ναρκωτικών στη χώρα μεγαλώνει, και, πιθανώς, ότι σημειώνεται στροφή προς την εγχώρια παράνομη παραγωγή ναρκωτικών. Στον Λίβανο παράγεται παράνομα ρητίνη της κάνναβης. Υπάρχουν ενδείξεις αυξημένης διακίνησης κοκαΐνης κυρίως σε Ιορδανία, Λίβανο, Σαουδική Αραβία, Αραβική Δημοκρατία της Συρίας και Ηνω-

μένα Αραβικά Εμιράτα. Καθώς οι συγκρούσεις παρατείνονται στην Υεμένη, στη χώρα σημειώνεται αύξηση της διακίνησης ναρκωτικών.

Συνεχίζουν να αυξάνονται οι απομιμήσεις «cartagon»: Η αστάθεια και οι συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή, καθώς και η απουσία ελέγχων, έχουν αποτέλεσμα την αύξηση της παράνομης παραγωγής απομιμήσεων «cartagon», που συνήθως περιέχουν μεθαμφεταμίνη. Στα τέλη του 2016 και στις αρχές του 2017 πραγματοποιήθηκαν αρκετές κατασχέσεις μεγάλων ποσοτήτων «cartagon» στην περιοχή.

ΕΥΡΩΠΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η διακίνηση ναρκωτικών αποφέρει τα υψηλότερα κέρδη: Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τα Ναρκωτικά, στην Ευρωπαϊκή Ένωση μόνο, η παράνομη αγορά ναρκωτικών υπολογίζεται ότι αποφέρει κέρδος 24 δισεκατομμυρίων τον χρόνο. Περισσότερες από το ένα τρίτο των παράνομων εγκληματικών οργανώσεων που δραουν στην Ευρώπη εμπλέκονται στην παράνομη παρασκευή, διακίνηση και πώληση ναρκωτικών.

Σχεδόν το 1% των ενηλίκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση κάνει χρήση κάνναβης σε καθημερινή ή σχεδόν καθημερινή βάση: Υπολογίζεται ότι περισσότερο από το ένα τέταρτο του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δοκιμάσει παράνομα ναρκωτικά τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του. Η χρήση κάνναβης στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι περίπου πέντε φορές υψηλότερη από τη χρήση των άλλων ναρκωτικών. Η διαθεσιμότητα και χρήση προϊόντων «έκσταση» με υψηλή δραστηριότητα, όπως και συνθετικών κανναβινοειδών, συνεχίζει να αυξάνεται. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, πάνω από το ένα τέταρτο του γενικού πληθυσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ηλικίας μεταξύ 15 και 64 ετών -περισσότεροι, δηλαδή, από 93 εκατομμύρια άνθρωποι- έχει δοκιμάσει παράνομα ναρκωτικά τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του.

Η κοκαΐνη είναι το δεύτερο σε επικράτηση ναρκωτικό στην περιοχή: Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, η πτωτική τάση της χρήσης κοκαΐνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία αναφερόταν τα προηγούμενα χρόνια, έχει διακοπεί.

Η πιο δυναμική αγορά συνθετικών ναρκωτικών: Το Βέλγιο και η Ολλανδία έχουν παίξει μείζονα ρόλο στην παρασκευή και διανομή MDMA και αμφεταμίνης. Η παρασκευή μεθαμφεταμίνης συνεχίζεται στην Τσεχία, τη Σλοβακία και την Πολωνία. Ωστόσο, παράνομη παρασκευή μεθαμφεταμίνης έχει αρχίσει να εμφανίζεται επίσης στη Βουλγαρία, τη Λιθουανία, την Ολλανδία, και μπορεί στο μέλλον να εμφανιστεί και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεν παραμένουν όλες οι νέες ψυχοδραστικές ουσίες στην παράνομη αγορά: Παρόλο που οι εντοπισμένες νέες ψυχοδραστικές ουσίες (NPS) ξεπερνούσαν τις 620 στα τέλη του 2016, δεν

παραμένουν πάντα στην αγορά όλες όσες εντοπίζονται. Ωστόσο, τα νέα συνθετικά οπιοειδή υψηλής δραστηριότητας, κυρίως παράγωγα της φαιντανύλης, συνεχίζουν να αυξάνονται από το 2012.

Η «βαλκανική οδός» κυριαρχεί στον άξονα διακίνησης της Ανατολικής Ευρώπης: Τα οπιοειδή διακινούνται από τις περιοχές παραγωγής τους προς χώρες της Κεντρικής και Δυτικής Ευρώπης μέσω της βαλκανικής οδού.

Αυξάνονται οι θάνατοι από υπερβολική δόση στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, οι οποίοι συνδέονται κυρίως με τη χρήση ηρωίνης και άλλων οπιοειδών.

ΩΚΕΑΝΙΑ

Τα κράτη και οι επικράτειες που βρίσκονται σε νησιά του Ειρηνικού είναι στο στόχαστρο των διακινητών: Η διακίνηση εξακολουθεί να καθιστά την περιοχή ιδιαίτερα ευάλωτη, εξαιτίας της μη προσχώρησης στις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών⁵ και των περιορισμένων πόρων που διατίθενται για την παρακολούθηση και τον εντοπισμό των ναρκωτικών και των πρόδρομων ουσιών τους.

Μεγάλης κλίμακας κατασχέσεις στη θάλασσα: Ναρκωτικά, όπως η κοκαΐνη, η ηρωίνη και η μεθαμφεταμίνη διακινούνται μέσω των νησιών του Ειρηνικού με σκάφη ψυχαγωγίας, όπως τα γιοτ και τα εμπορικά κρουαζιερόπλοια.

Αύξηση των κατασχέσεων στα αυστραλιανά σύνορα: Η ποσότητα των νέων ψυχοδραστικών ουσιών που κατασχέθηκαν στα αυστραλιανά σύνορα σχεδόν τετραπλασιάστηκε, από 57,2 κιλά την περίοδο 2014-2015 σε 204,7 κιλά την περίοδο 2015-2016.

Σε άνοδο οι κατασχέσεις μεθαμφεταμίνης: Η διακίνηση μεθαμφεταμίνης και των πρόδρομων ουσιών της αυξήθηκε στην περιοχή του Ειρηνικού, όπου οι χώρες και οι επικράτειες στα νησιά του Ειρηνικού αναδεικνύονται ως σημεία διαμετακόμισης και προορισμού.

5. Στην περιοχή της Ωκεανίας επτά χώρες δεν έχουν υπογράψει τη Σύμβαση του 1961, οκτώ τη Σύμβαση του 1971 και πέντε τη Σύμβαση του 1988.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Το Διεθνές Σύστημα Έγκρισης Εισαγωγών και Εξαγωγών (12ES)

Το 12ES αποτελεί ένα αποτελεσματικό σύστημα έγκρισης των εισαγωγών και των εξαγωγών. Δημιουργήθηκε από την Επιτροπή για να διευκολύνει τις κυβερνήσεις να επιταχύνουν το νόμιμο εμπόριο ελεγχόμενων ουσιών και να εξασφαλίζουν επαρκή διαθεσιμότητα και πρόσβαση σε αυτές για ιατρικούς σκοπούς.

Το 12ES διατίθεται δωρεάν στις κυβερνήσεις και χρησιμεύει ως σίγουρη και ασφαλής πλατφόρμα, προκειμένου οι χώρες να ανταλλάσσουν εγκρίσεις εισαγωγών και εξαγωγών για τις ελεγχόμενες ουσίες, βοηθώντας τις αρμόδιες εθνικές αρχές στη διαχείριση του αυξανόμενου φόρτου εργασίας. Το 12ES διευκολύνει την αποτελεσματική συμμόρφωση προς τις διατάξεις των Συμβάσεων του 1961 και του 1971, καθώς και προς τις σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά (CND) σε σχέση με το διεθνές εμπόριο αυτών των ουσιών.

Η Επιτροπή καλεί όλες τις κυβερνήσεις να εγγραφούν στο σύστημα 12ES και να αρχίσουν να το χρησιμοποιούν.

Εκπαίδευση των αρμόδιων εθνικών αρχών και το INCB learning

Το INCB Learning είναι μια πρωτοβουλία της Επιτροπής με στόχο να ενισχύσει την ικανότητα των κυβερνήσεων να ρυθμίζουν και να παρακολουθούν το νόμιμο εμπόριο ναρκωτικών φαρμάκων, ψυχοτρόπων και πρόδρομων χημικών ουσιών, μέσα από την παροχή εκπαίδευσης στις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Το INCB Learning συμβάλλει στην προσπάθεια των κυβερνήσεων να εκπληρώσουν τον υπ' αριθμόν 3 Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης, ο οποίος αφορά την καλή υγεία και την ευημερία.

Από την ίδρυσή του το INCB Learning έχει παράσχει εκπαίδευση σε κυβερνήσεις της Αφρικής, της Νοτιοανατολικής Ασίας, της Ευρώπης, της Κεντρικής Αμερικής και της Καραϊβικής. Για να συνεχιστεί και να επεκταθεί η δραστηριότητα αυτή, απαιτείται περαιτέρω υποστήριξή της.

Αναβάθμιση της πλατφόρμας διεθνούς ελέγχου των ναρκωτικών

Το Σύστημα Διεθνούς Ελέγχου των Ναρκωτικών (IDS) της Επιτροπής είναι ένα σύστημα διαχείρισης πληροφοριών το οποίο παρέχει αυτοματοποιημένα εργαλεία ανάλυσης και αναφοράς στην Επιτροπή, ενώ ταυτόχρονα εκπληρώνει τον στόχο της παρακολούθησης της συμμόρφωσης προς τις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών. Το IDS εισήλθε σε φάση λειτουργίας το

2004 και εγκαινιάστηκε επισήμως στο περιθώριο της 48ης Συνεδρίασης της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά τον Μάρτιο του 2005. Το IDS αποτελεί εργαλείο ζωτικής σημασίας για την επεξεργασία των δεδομένων που υποβάλλουν στην Επιτροπή κράτη και επικράτειες από όλο τον κόσμο. Μεταξύ άλλων, το IDS επιτρέπει στην Επιτροπή να παρακολουθεί τη χρήση ελεγχόμενων ουσιών για ιατρικούς σκοπούς, να προσδιορίζει το εύρος της πιθανής κατάχρησης ή ανεπαρκούς χρήσης τους και να συμβουλεύει ή να προειδοποιεί τις κυβερνήσεις, όταν αυτό είναι απαραίτητο. Το IDS χρησιμοποιείται εδώ και 14 χρόνια και χρειάζεται επειγόντως γενική αναβάθμιση. Η Επιτροπή προσδοκά ότι οι κυβερνήσεις θα προσφέρουν την απαραίτητη υποστήριξη για αυτόν τον σκοπό, ώστε η ίδια να είναι σε θέση να συνεχίζει να τις βοηθά στις προσπάθειές τους για έλεγχο των ναρκωτικών με σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία.

Νέες ψυχοδραστικές ουσίες

Η διαθεσιμότητα νέων ψυχοδραστικών ουσιών παραμένει υψηλή: Το 2017 αναφέρθηκαν 76 ουσίες μέσω του Project Ion (Incident Communication System – IONICS).

Η Επιτροπή συνεχίζει να παρέχει στις κυβερνήσεις ένα εργαλείο ανταλλαγής πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο σε σχέση με περιστατικά που αφορούν νέες ψυχοδραστικές ουσίες μέσω του Project International Operations on New Psychoactive Substances, το οποίο αποτελεί ένα παγκόσμιο δίκτυο εστιακών σημείων από 125 χώρες και επικράτειες.

Διαδικτυακά φαρμακεία

Πώληση φαρμάκων και διεθνώς ελεγχόμενων ουσιών στο διαδίκτυο: Μερικές φορές η πώληση φαρμάκων στο διαδίκτυο γίνεται παράνομα, καθώς μερικά διαδικτυακά φαρμακεία λειτουργούν χωρίς άδεια και διαθέτουν φαρμακευτικά σκευάσματα που περιέχουν ναρκωτικά φάρμακα και ψυχοτρόπους ουσίες, χωρίς να ζητούν συνταγή.

Τα παράνομα φαρμακεία λειτουργούν κυρίως ως ιστότοποι που πωλούν ναρκωτικά και δρουν ως πύλες εισόδου σε άλλες ιστοσελίδες, όπου οι πελάτες μπορούν να πραγματοποιήσουν αγορές και να πληρώσουν. Τα φάρμακα που κυρίως πωλούνται στο διαδίκτυο περιλαμβάνουν φάρμακα με ναρκωτική δράση, κυρίως οξυκωδόνη, υδροκωδόνη δεξτροπροποξυφαίνη και άλλα οπιοειδή, καθώς και ψυχοτρόπους ουσίες, όπως βενζοδιαζεπίνες, διεγερτικά και βαρβιτουρικά. Χημικά που χρησιμοποιούνται για την παράνομη παρασκευή ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών, επίσης πωλούνται στο διαδίκτυο.

Η Επιτροπή έχει εκδώσει τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πρόληψη της Παράνομης Πώλησης Διεθνώς Ελεγχόμενων Ουσιών μέσω Διαδικτύου και βοηθά τις κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που θέτει η λειτουργία των παράνομων διαδικτυακών φαρμακείων.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Η Διεθνής Επιτροπή του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών (INCB) είναι το ανεξάρτητο όργανο που επιβλέπει την εφαρμογή των συμβάσεων του ΟΗΕ για τον έλεγχο των ναρκωτικών. Ιδρύθηκε το 1968 σύμφωνα με τα όσα προέβλεπε η Ενιαία Σύμβαση για τα Ναρκωτικά του 1961. Με βάση προηγούμενες συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών, πρόδρομα όργανα της Επιτροπής λειτουργούσαν ήδη από την εποχή της Κοινωνίας των Εθνών. Η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, δημοσιεύει ετήσια έκθεση η οποία υποβάλλεται στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (ECOSOC) μέσω της Επιτροπής για τα Ναρκωτικά (CND). Η έκθεση παρέχει μια ολοκληρωμένη ανασκόπηση της κατάστασης του ελέγχου των ναρκωτικών σε διάφορα μέρη του κόσμου. Ως αντικειμενικό όργανο η Επιτροπή προσπαθεί να εντοπίσει και να προβλέψει τις επικίνδυνες τάσεις και να προτείνει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Η έκθεση ανακοινώνεται κάθε χρόνο στην Ελλάδα από το ΚΕΘΕΑ, σύμβουλο οργανισμό του ECOSOC σε θέματα ναρκωτικών.